

Theodor Kallifatides. Med sina läppars svalka. Albert Bonniers förlag.

Min gymnasielärare i grekiska lärde mig att det finns fler ord för kärlek på grekiska än vad det gör på svenska. Eros, agape och philia. Vad är då inte mer lämpligt än att årets stora kärleksroman är skriven av Theodor Kallifatides. "Med sina läppars svalka" handlar om Elena, född 1932 i en grekisk by, men här och nu en åldrande ikonmålare i Stockholm. Hennes dotter Maria befinner sig i kris och separation. Självt bär hon med sig en livsberättelse allt från tyskarnas ockupation, inbördeskriget, emigration till två länder och två omtumlande äktenskap. Theodor Kallifatides har skrivit en roman som sjuder av kvinnokraft, erotik och längtan efter ett land där man får vara den man är. Grekland är landet som fördriver och förtrycker sina egna men som samtidigt är platsen för en nostalgisk passion. Författarens egen kärlek till det grekiska flödar i orden. Det antika och det samtida smälter samman till en brusande medelhavsmytologi. Det är en berättelse som är lika vacker som smärtsam. Skulden och skammen är ständigt närvarande: "Skammen är som döden, den kan inte delas med någon". Jag vet ingen som Theodor Kallifatides som kan forma orden till de djupaste insikter om livet. Efter läsningen finns det mängder av meningar som dröjer sig kvar. Bildspråket är i det närmaste fulländat. Som denna mening då en kvinna blivit gravid: "Han såg på hennes mage som Noa betraktade sin farkost". Eller i beskrivningen av romanens huvudpersoner, Elena och hennes maka: "Giannis såg vad som fanns framför dem. Hon såg vad som kunde finnas där". I romanen finns också en religionskritik som känns befriande. Elena gör en insikt vid återkomsten till Grekland efter den första emigrationen: "Kristendomen handlar inte om Gud utan om den vanliga människan och hennes liv". Denna insikt ska följa henne till Sverige och mötet med en diakon i Svenska kyrkan som delar hennes ointresse för Gud och kärlek till människan. "Med sina läppars svalka" är höstens stora roman om kärlek; erotisk kärlek, kärlek till barnen och kärlek till Grekland. Ingen kan förena det svenska vemodet med en grekisk livspuls som just Theodor Kallifatides. Jag blir glad av att läsa den här romanen. Och jag får lust av att snart besöka restaurang Afrodite på Nygatan.

Jakob Carlander.